

Karjaan Asemanmäen lepakkoselvitys 2019

Ville Vasko

Johdanto

Raaseporin Karjaan taajamassa rautatieaseman kaakkoispuolella sijaitsevalle Asemanmäen alueelle (kuva 1) ollaan laatimassa asemakaavaa. Alue on pinta-alaltaan noin 1,4 hehtaaria, josta suuren osan kattaa avoin kallioalue. Lisäksi alueeseen kuuluu taloja pihapiireineen. Alueella vuonna 2017 tehdyssä luontoselvityksessä (Faunatica Oy) todettiin sen olevan potentiaalista lepakoiden ruokailualueita ja alueella sijaitsevien rakennusten voivan mahdollisesti olla EU:n luontodirektiivin tarkoittamia ja luonnonsuojelulain suojeltuja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Luontoselvityksessä annettujen suositusten pohjalta Raaseporin kaupunki tilasi kaavoitusta varten vuonna 2019 Asemanmäelle lepakkoselvityksen, jonka toteutti Faunatica Oy. Selvityksen maastotyöt tehtiin 29.6., 21.7. ja 4.12.2019. Selvityksessä käytetyt menetelmät on selostettu tarkemmin liitteessä 1.

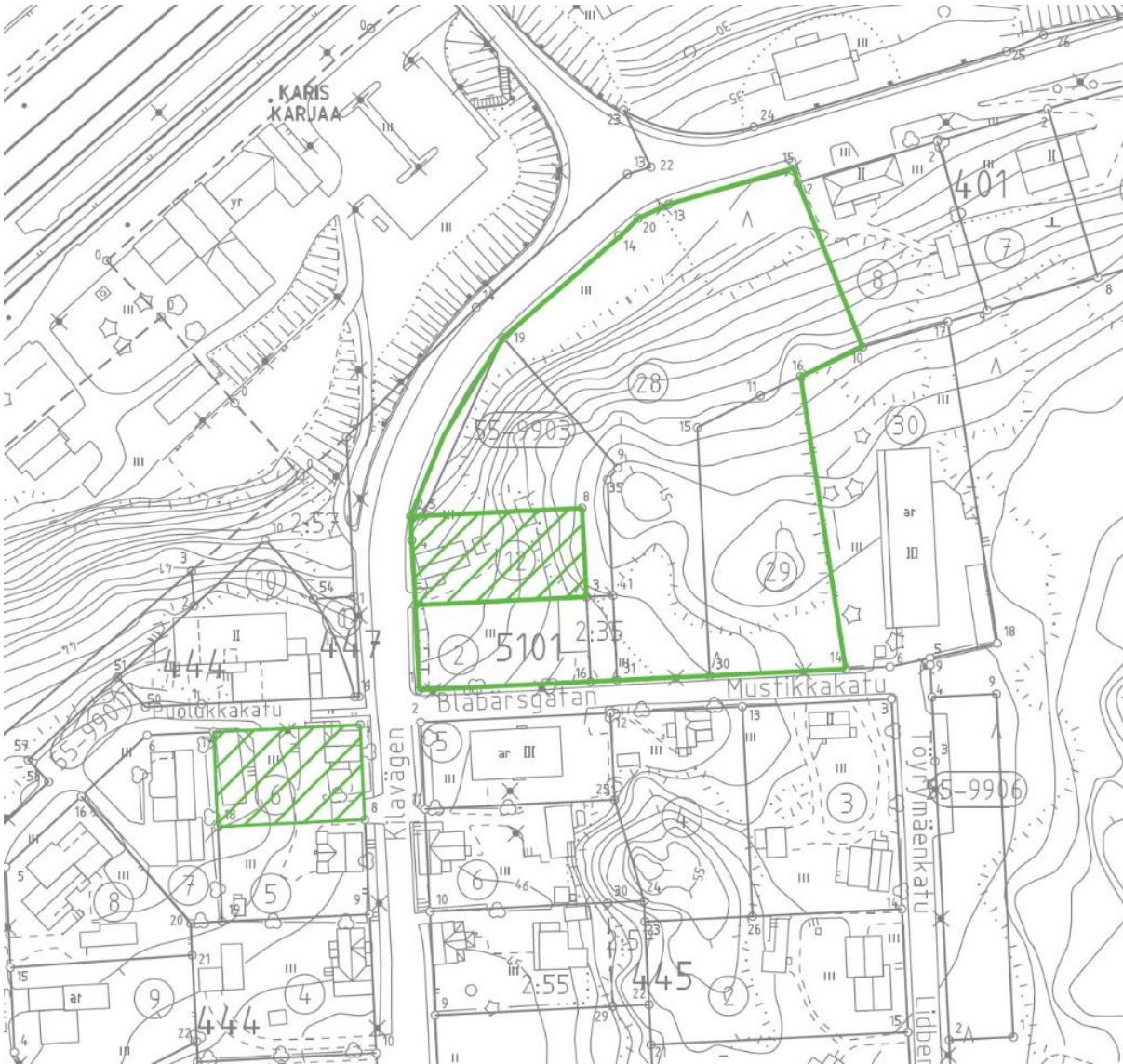
Tulokset

Kesäkuun kartoituksessa selvitysalueella tai sen lähiympäristössä ei havaittu yhtään lepakkoa. Heinäkuun kartoituksessa selvitysalueella havaittiin yksi **pohjanlepakko** (*Eptesicus nilssonii*) ja alueen ulkopuolella toinen pohjanlepakko sekä **viiksi- tai isoviiksisipiippa** (*Myotis mystacinus/brandtii*). Kaikki kolme havaintoa koskivat ruokailevia yksilöitä (kuva 3). Alueella vietettyyn aikaan nähden havaintomäärä on vähäinen.

Kesäkuun käynti ajoittui lepakoiden parhaaseen lisääntymisaikaan ja oli sääolosuhteiltaan erinomainen. Rakennusten tarkkaileminen kalliolta ja kadulta käsin oli helppoa, ja mikäli rakennuksista olisi lähtenyt lentoon lepakoita, olisi ne erittäin suurella todennäköisyydellä havaittu.

Suomessa lepakoiden lisääntymispaikat sijaitsevat lähes aina rakennuksissa, ja tyypillisesti lepakkoyksilöitä on tällaisissa yhdyskunnissa paljon. Puunkoloissa yhdyskuntia sijaitsee harvoin, mutta niissä voi oleskella yksittäisiä lepakoita. Selvitysalueella ei kuitenkaan ollut lepakoille sopivia koloja.

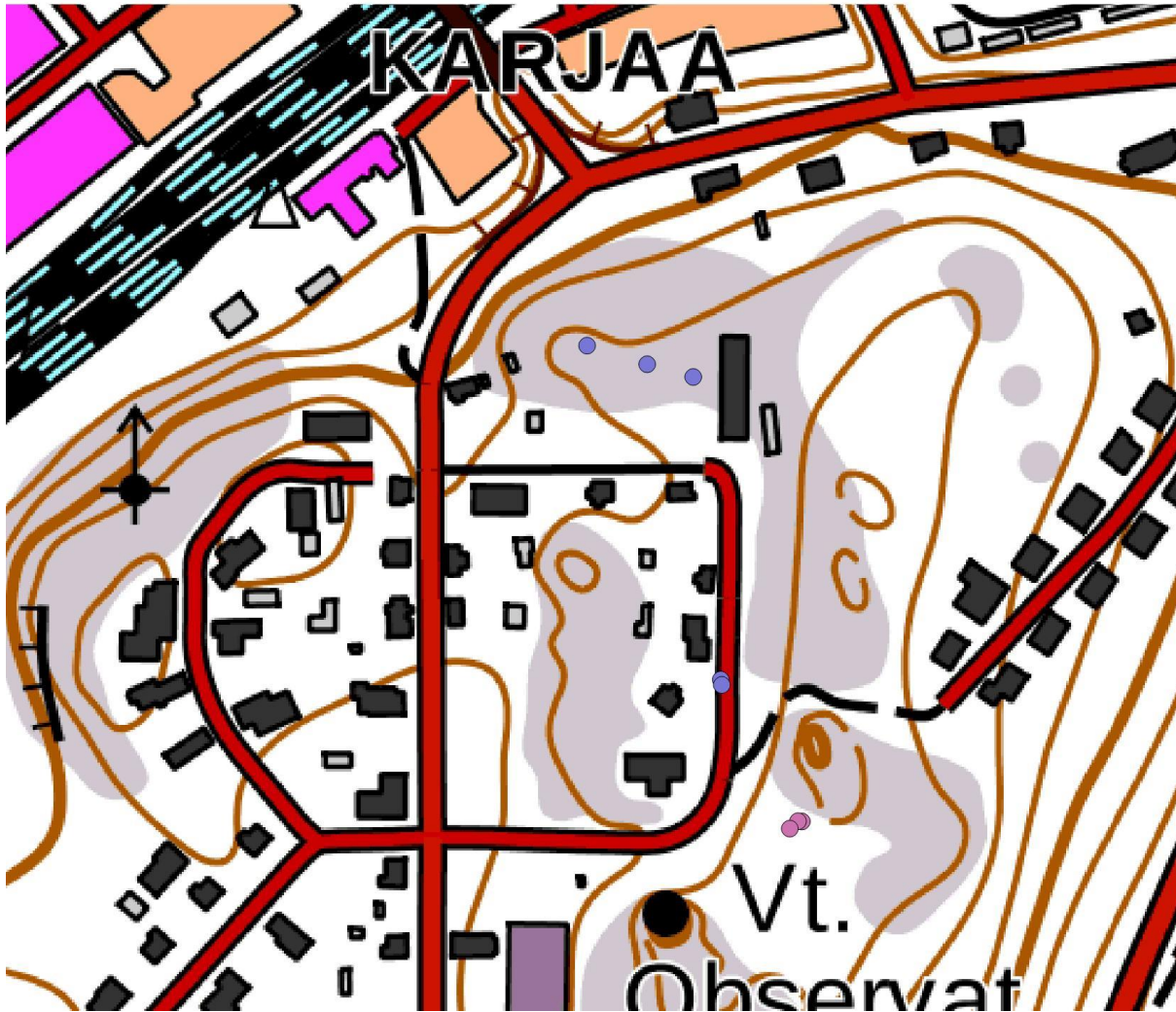
Mustikkatien ja kallion välissä sijaitseva pieni maakellari tarkastettiin 4.12. Se todettiin soveltumattomaksi lepakoiden talvipiilon, sillä kyseisessä kellarissa ei ole ovea eikä se ulotu syvälle maan alle, joten lämpötila kellarissa on käytännössä sama kuin ulkona. Lisäksi kellarin seinät on valettu betonista ja ne ovat hyvin tasaiset vailla koloja ja halkeamia, joihin lepakot voisivat hakeutua suojaan.

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus vihreällä. Viivoitetut kiinteistöt ovat yksityisomistuksessa.

0 50 100 150 200 m

- Pohjanlepakko
- Viiksi/isoviiksisipppa

Kuva 2. Lepakkohavainnot selvitysalueella ja sen ympäristössä vuonna 2019. Varsinaisella selvitysalueella havaittiin vain yksi pohjanlepakko (3 havaintopistettä samasta yksilöstä).

Johtopäätökset

Selvitysalueella tai sen lähiympäristössä ei ole EU:n luontodirektiivin tarkoittamia lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja eikä lepakoiden tärkeää ruokailualueita. Lepakoiden esiintyminen ei siten rajoita rakennushankkeita kyseisellä kiinteistöllä. Selvityksen tulosta voidaan pitää luotettavana, koska alueella käytettiin paljon aikaa suhteessa sen pinta-alaan ja rakennusten määrään, ja molemmat kartoituskäynnit ajoitettiin lepakkoyleiskuntien havaitsemisen kannalta optimaaliseen aikaan. Mikäli alueen rakennuksissa olisi ollut lepakoiden kesäaikaisia piiloja, olisi lepakoita pitänyt havaita kartoituksessa rakennusten lähistöllä.

Talvipiiloiksi kylmillään olevat talusrakennukset ja avoin maakellari eivät sovellu, koska ne ovat mikroilmastoltaan liian kylmiä ja kuivia. Talvella lepakot tarvitsevat vähän nollan yläpuolella tasaisena pysyvää lämpötilaa ja suurta kosteutta.

Yksittäisiä lepakoita tavataan alueella ja sen ympäristössä, mutta yksilömäärä on vähäinen. Todennäköisesti merkittäviä lepakkoyleiskuntia ei sijaitse missään lähistöllä, koska lisääntymisaikaan ei alueella havaittu yhtään lepakkoa, vaan ensimmäiset havainnot tehtiin vasta heinäkuun kartoituksessa. Vielä myöhemmin loppukesällä ja syksyllä lepakoita voi myös esiintyä alueella, mutta pelkästään loppukesäiset ruokailupaikat eivät ole lepakoiden suojelun kannalta merkittäviä, koska tällöin lepakoita tyypillisesti tavataan hyvin monenlaisissa ympäristöissä.

Viitteet

Dietz C, Kiefer A (2016) Bats of Britain and Europe. Bloomsbury Publishing.

Kyheröinen E-M, Osara M, Stjernberg T (2009) Agreement on Conservation of Bats in Europe. Update to the national implementation report of Finland. Inf.EUROBATS.MoP5.19.

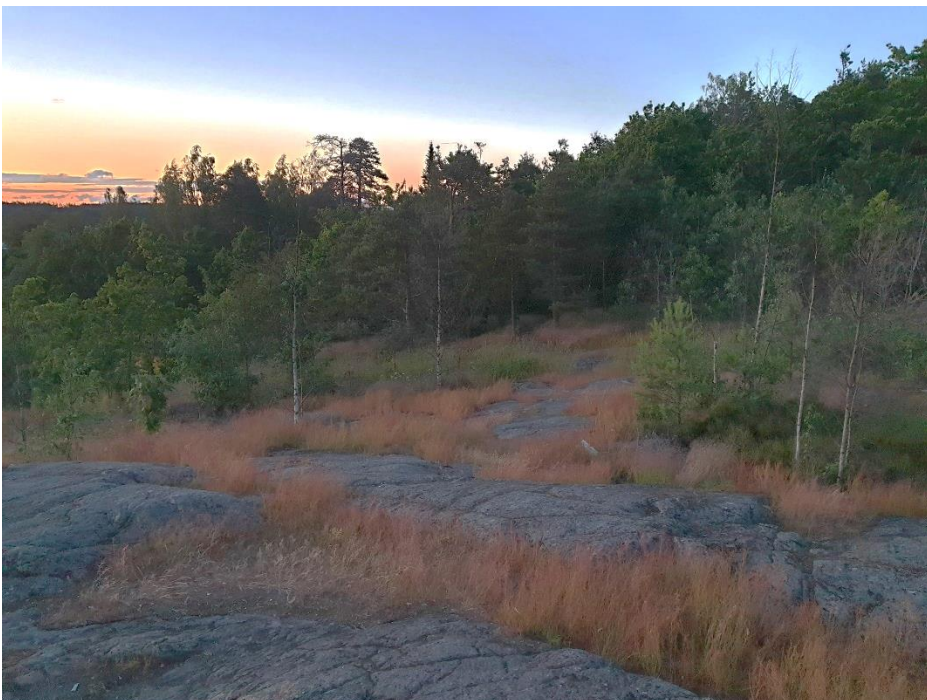
SLTY ry (2011) Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakko-kartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille <http://www.lepakko.fi>.

LIITE 1. Valokuvia selvitysalueelta

Kuva 1.1. Näkymä kalliolta tarkkailtavan kiinteistön pihalle. Rakennuksista lähtevät lepakot olisi ollut helppo havaita.

Kuva 1.2. Näkymä kalliolta koilliseen.

Kuva 1.3. Maakellari on lepakoiden talvehtimispaikaksi liian avoin.

LIITE 2. Menetelmäkuvaus

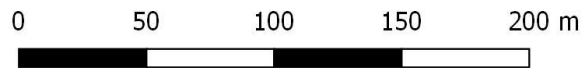
Työssä noudatettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2011) suosituksia lepakkokartoituksista. Koska lepakot käyttävät eri alueita saalistusalueinaan kesän eri ajankohtina, on kartoitettava alue inventoitava kauden aikana useaan kertaan. Alueen erittäin pienen koon ja elinympäristöjen yksipuolisuuden takia katsottiin kahden kartoituskäynnin riittävän. Käynnit ajoittuivat lepakoiden lisääntymisaikaan; pohjanlepakkoyhdyskuntien paras havaitsemisaika on kesä-heinäkuun vaihteessa ja siipojen heinäkuussa.

Lepakkokartoituksen maastotyöt ja raportoinnin on tehnyt lepakoihin erikoistunut biologi, FM Ville Vasko. Selvitysalue kierrettiin mahdollisimman kattavasti läpi jalan. Kartoitusten aloitusajankohta oli auringonlaskun aikaan ja aloitus tapahtui rakennusten läheisyydestä, missä vietettiin noin 1,5 tuntia rakennuksia tarkkaillen. Rakennusten tarkkailu niiden takaa kalliolta oli helppoa. Tämän jälkeen alue kierrettiin läpi kattavasti ja myös lähiympäristön kaduilla tehtiin kierros (kuva 3), koska aikaa oli käytettävissä runsaasti. Lopuksi palattiin alueen keskellä olevalle kalliolle ja sama toistettiin.

Aktiivikartoituksessa käytettiin koko ajan kahta ultraäänidetektoria, joista toisella (Pettersson D240X) kuunneltiin lepakoita aktiivisesti ja toinen (Anabat Express) tallensi havainnot muistikortille paikkatiedon kera. Kortille kertyneet havainnot määritettiin tietokoneella AnaLook-ohjelmalla ja siirrettiin karttapohjalle.

Kartoitusta tehtiin vain sateettomina, heikkotuulisina ja lämpiminä (>+10 C) öinä, koska lepakoiden aktiivisuus vähenee huonoissa sääolosuhteissa. **29.6.** kartoitus alkoi klo 22:53, lämpötila kartoituksen aikana oli 18-16 °C ja tuuli 3 m/s W. **21.7.** kartoitus alkoi klo 22:22, lämpötila vaihteli kartoituksen aikana 20-17 °C ja tuuli 2 m/s SE. Molemmilla kerroilla kartoitus lopetettiin noin klo 1:30, kun koko alue oli kierretty kahteen kertaan läpi. Maakellarin soveltuvuus talvipiiloksi tarkastettiin **4.12.2019.**

Kuva 3. Lepakkokartoituksessa kuljettu reitti selvitysalueella ja sen ympäristössä (yhden kierroksen GPS-jälki). Reitti kuljettiin molempien kartoitusiltojen aikana läpi useaan kertaan.